

Looking Back and Moving Forward:

The Ten Days of Repentance in Halakhah

Hausman-Stern Kinnus Teshuvah 5784

Rabbi Dr, Ari Berman

1) רמב"ם הלכות תשובה פרק ב

הלכה ד

מדרכי התשובה להיות השב צועק תמיד לפני השם בבכי ובתחנונים ועושה צדקה כפי כחו ומתרחק הרבה מן הדבר שחטא בו ומשנה שמו כלומר אני אחר ואיני אותו האיש שעשה אותן המעשים ומשנה מעשיו כולן לטובה ולדרך ישרה וגולה ממקומו, שגלות מכפרת עון מפני שגורמת לו להכנע ולהיות עניו ושפל רוח.

הלכה ו

Laws of Repentance 3:3

Just as one's merits and sins are weighed at one's death, so are each person's sins and merits weighed each year on the holiday of *Rosh Ha-Shanah*. Whomever is found to be righteous is sealed for life; whomever is found to be wicked is sealed for death; while he whose merits and sins are equal waits until *Yom Kippur*. If he repents, he is sealed for life; if not, he is sealed for death.

Laws of Repentance 3:4

Although the blowing of the *shofar* on *Rosh Ha-Shanah* is a divine decree, it carries a hinted message, as if to say: "Wake up, sleepers from your sleep! Arise, slumberers, from your slumber! Search through your deeds, repent, and remember your Creator! Those of you who forget the truth amid the vanities of the age, who err all year by pursuing vanity and emptiness which will neither help nor save you – look instead to your own souls! Improve your ways and your actions! Each of you should abandon his evil ways and his thoughts of no good." Therefore, each person must see himself all year round as being half meritorious and half blameworthy, and the whole world as well as being half meritorious and half blameworthy. Now, if he sins even once, he tips his and the entire world's balance toward "Guilty," and he has caused its destruction; if he does just one *mitzvah*, he tips his and the entire world's balance toward acquittal and salvation. Because of this matter, all of Israel has taken on the practice of increasing charity, good deeds, and *mitzvot* from *Rosh Ha-Shanah* until *Yom Kippur* to a greater degree than during other times of the year and all are accustomed to rise at night during these ten days and to pray in the synagogues words of supplication until the morning hours.

2) רמב"ם הלכות תשובה ג:ג

...וכשם ששוקלין זכיות אדם ועונותיו בשעת מיתתו כך בכל שנה ושנה שוקלין עונות כל אחד ואחד מבאי העולם עם זכיותיו ביום טוב של ראש השנה, מי שנמצא צדיק נחתם לחיים, ומי שנמצא רשע נחתם למיתה והבינוני תולין אותו עד יום הכפורים אם עשה תשובה נחתם לחיים ואם לאו נחתם למיתה.

רמב"ם הלכות תשובה ג:ד

אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב רמז יש בו כלומר, "עורו ישינים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם, אלו השוכחים את האמת בהבל' הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל הביטו לנפשותיכם והטיבו דרכיכם ומעלליכם ויעזבו כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה!" לפיכך צריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב, חטא חטא אחד הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה וגרם לו השחתה, עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה שנאמר וצדיק יסוד עולם זה שצדק הכריע את כל העולם לזכות והצילו, ומפני ענין זה נהגו כל בית ישראל להרבות בצדקה ובמעשים טובים ולעסוק במצות מראש השנה ועד יום הכפורים יתר מכל השנה, ונהגו כולם לקום בלילה בעשרה ימים אלו ולהתפלל בבתי כנסיות בדברי תחנונים ובכיבושין עד שיאור היום.

3) תלמוד בבלי מסכת שבת דף קה עמוד ב - קו עמוד א

ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: אחד מן האחין שמת ידאגו כל האחין כולן. אחד מבני חבורה שמת - תדאג כל החבורה כולה; אמרי לה: דמת גדול, ואמרי לה: דמת קטן.

4) רש"י מסכת שבת דף קו עמוד א

ידאגו - יראו מן המיתה. דמת גדול - יש לדאוג, הואיל ושלטה מדת הדין בראש הבית. ואמרי לה דמת קטן - שבקלקלה מתחילין מן הקטן.

5) תלמוד בבלי מסכת מועד קטן דף כז עמוד ב

אמר רבי לוי: אבל שלשה ימים הראשונים - יראה את עצמו כאילו חרב מונחת לו בין שתי (יריכותיו) + מסורת הש"ס: [כתיפיו], משלשה עד שבעה - כאילו מונחת לו כנגדו בקרן זווית, מכאן ואילך - כאילו עוברת כנגדו בשוק.

6) תלמוד ירושלמי מסכת מועד קטן פרק ג דף פג טור ג/ה"ז

רבי חיינא בר פפא סלק גבי רבי תנחום בר חייה... אמר ליה התפלל עלינו אמר ליה יסוג תורעתך שכל אותה השנה הדין מתוח כנגד המשפחה דאמר רבי יוחנן כל שבעה החרב שלופה עד שלשים היא רופפת לאחר שנים עשר חדש היא חוזרת לתערה למה הדבר דומה לכיפה של אבנים כיון שנתרערה אחת מהן נתרערו כולן ואמר רבי לעזר אם נולד בן זכר באותה המשפחה נתרפאת כל אותה המשפחה

7) תוספות מסכת מועד קטן דף כז עמוד ב

מכאן ואילך כאילו עוברת כנגדו בשוק - עד י"ב חדש והכי איתא בירושלמי כל שבעה החרב היא שלופה עד שלשים היא רופפת לאחר י"ב חודש היא חוזרת לתערה ולמה הדבר דומה לכפה של אבנים כיון שנזדעזעה אחת מהן נזדעזעו כולם ובש"ס דידן נמי אמרינן (שבת דף קה:): אחד מן האחין שמת ידאגו כל האחין כו'.

8) חידושי הריטב"א מסכת מועד קטן דף כז עמוד ב

אבל ג' ימים הראשונים יראה כאילו חרב מונחת לו וכו'. ובמדרש אמרו אחד מן המשפחה שמת ידאגו כל המשפחה כולה כל השנה כולה.

9) מהרש"א חידושי אגדות מסכת מועד קטן דף כז עמוד ב

מכאן ואילך כאילו עוברת בשוק כו'. פי' בתוספת עד שנים עשר חדש והכי איתא בירושלמי כו' עכ"ל אבל י"ב חדש לא נזכר בתלמודנו הכא ולולא דבריהם נראה דעד שלשים קאמר. וכל הני שיעורי ג' ז' ול' הוזכרו לעיל בסמוך ואינו סותר דברי הירושלמי דאיירי ה"נ ברופפת:

10) טור יורה דעה סימן שצד

א"ר לוי כל ג' ימים יראה האבל עצמו כאילו חרב מונחת לו בין כתיפיו מג' ועד ז' כאילו זקופה כנגדו בקרן זווית מז' ועד ל' כאילו עוברת לפניו בשוק ירושלמי כל אותה השנה הדין מתוח כנגד אותה משפחה א"ר יוחנן כל ז' החרב שלופה עד ל' היא רופפת לאחר י"ב היא חוזרת לתערה למה הדבר דומה לכיפה של אבנים כיון שנתרעעה אבן אחת מהן נתרעעה כולם א"ר אלכסנדר נולד בן זכר באותה משפחה נתרפאה כל המשפחה

Laws of Mourning 13:12

Whoever does not mourn as the sages commanded is considered callous; instead, one ought to be fearful and worried, search through his deeds and repent. If one member of a group dies, the entire group should worry. For the first three days, one should imagine that a sword hangs over his neck; from the third to the seventh, as if it is the corner of the room; from seven and on, as if it passes across from him in the marketplace. All of this is to prepare him to return and awaken from his sleep. As it says in the verse: "You struck them, but they did not fear" – implying that one

11) רמב"ם הלכות אבל יג:יב

כל מי שאינו מתאבל כמו שצוו חכמים הרי זה אכזרי, אלא יפחד וידאג ויפשפש במעשיו ויחזור בתשובה, ואחד מבני חבורה שמת תדאג כל החבורה כולה, כל שלשה ימים הראשונים, יראה את עצמו כאילו חרב מונחת לו על צוארו, ומשלשה ועד שבעה [כאילו היא] מונחת בקרן זווית, מכאן ואילך [כאילו] עוברת כנגדו בשוק, **כל זה להכין עצמו ויחזור ועור משנתו**, והרי הוא אומר

12) Thornton Wilder, "Our Town"

In his play "Our Town", Thornton Wilder gives the heroine, Emily, who died at the age of twenty-six, the opportunity to turn back the clock and relive one day of her life. She picks her twelfth birthday, and suddenly she is home again. She sees her mother preoccupied with cooking. Her father returns from work worn out after a long business day. Only Emily is aware of the preciousness of the passing moments. Time passes by with the members of the family not paying attention to one another, and seemingly unaware of each other's presence. It is almost more than she can bear. Though they cannot hear her, she cries out: "Oh, Mama, just look at me one minute as though you really saw me. Mama, fourteen years have gone by. I'm dead ... But, just for a moment now we're all together. Mama, just for a moment we're all happy. Let's look at one another." No one hears her. "I can't go on. Oh! Oh. It goes so fast. We don't have time to look at one another." She breaks down crying. The twelfth birthday is fading away and she weeps: "Oh, earth, you're too wonderful for anybody to realize you." Looking at the stage manager, she asks: "Do not human beings realize life while they live it every minute?"

Laws of Mezuzah 6:13

One must take special care with *mezuzah* because it is a universal, perpetual obligation. Every time one enters or leaves, he encounters the unification of the name of God, blessed be He; he recalls his love for Him, awakens from his sleep and his erring after the vanities of the age. He realizes that nothing lasts forever but knowing the Rock of the Universe. Immediately, he returns to his senses and walks on the righteous path. The early sages said: 'One who has *tefillin* on his head and his arm, *tzitzit* on his clothing, and a *mezuzah* on his doorway, may be assured that he will not sin, for he has many reminders; they themselves are the angels which will protect him from sin, as it says in the verse: "The angel of the Lord encamps all around those who fear Him, in order to save them."

13 רמב"ם הל' מזוזה ו:יג

חייב אדם להזהר במזוזה מפני שהיא חובת הכל תמיד, וכל זמן שיכנס ויצא יפגע ביחוד השם שמו של הקדוש ב"ה ויזכור אהבתו ויעור משנתו ושגיוותיו בהבלי הזמן, וידע שאין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים אלא ידיעת צור העולם ומיד הוא חוזר לדעתו והולך בדרכי מישרים, אמרו חכמים הראשונים כל מי שיש לו תפילין בראשו ובזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו מוחזק הוא שלא יחטא שהרי יש לו מזכירין רבים והן הם המלאכים שמצילין אותו מלחטוא שנ' חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם.

14 תלמוד ירושלמי מסכת פאה פרק א דף טו טור ד/ה"א

ארטבן שלח לר' הקדוש חד מרגלי טבא אטימיטון אמר ליה שלח לי מילה דטבה דכוותה שלח ליה חד מזוזה אמר ליה מה אנא שלחית לך מילה דלית לה טימי ואת שלחת לי מילה דטבא חד פולר אמר ליה חפצין וחפצי לא ישוו בה ולא עוד אלא דאת שלחת לי מילה דאנא מנטר לה ואנא שלחית לך מילה דאת דמך לך והיא מנטרה לך דכתיב בהתהלכך תנחה אותך

15 תלמוד בבלי מסכת מנחות דף מג עמוד ב

רבי אליעזר בן יעקב אומר: כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו, הכל בחיזוק שלא יחטא, שנאמר: והחוט המשולש לא במהרה ינתק, ואומר: חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם.

16 מהרש"א חידושי אגדות מסכת מנחות דף מג עמוד ב

...ומייתי נמי הכי מקרא דחונה מלאך ה' סביב וגו' כמ"ש דכל מצוה שאדם עושה בורא לו מלאך וקאמר דבהנך ג' מצות הסובבים לאדם בורא לו מלאך דוגמתן להיות חונה סביבו לחלצו ולשמרו מחטא דאי לחלצו מפורענות קאמר

17) רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק ה הלכה ד

מנהג פשוט שכותבים על המזוזה מבחוץ כנגד הריח שבין פרשה לפרשה שדי ואין בזה הפסד לפי שהוא מבחוץ, אבל אלו שכותבין מבפנים שמות המלאכים או שמות קדושים או פסוק או חותמות הרי הן בכלל מי שאין להם חלק לעולם הבא, שאלו הטפשים לא די להם שבטלו המצוה אלא שעשו מצוה גדולה שהיא יחוד השם של הקב"ה ואהבתו ועבודתו כאילו הוא קמיע של הניית עצמן כמו שעלה על לבם הסכל שזהו דבר המהנה בהבלי העולם.

18) אבות ב:ז

אף הוא ראה גולגלת אחת שצפה על פני המים. אמר לה על דאטפת, אטפוך וסוף מטיפיך יטופן.

19) תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז עמוד א- עמוד ב

[אמר+] רבי יצחק, למה תוקעין בראש השנה? - למה תוקעין? רחמנא אמר תקעו! - אלא: למה מריעין? - מריעין? - רחמנא אמר זכרון תרועה! אלא: למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין, ותוקעין ומריעין כשהן עומדין? כדי לערבב השטן. ואמר רבי יצחק: כל שנה שאין תוקעין לה בתחלתה - מריעין לה בסופה. מאי טעמא - דלא איערבב שטן.

20) Dr. Isadore Twersky, *Introduction to the Code of Maimonides*, (New Haven, 1980), 419-20.

Commandments are generally presented as the antithesis of, and antidote to *hebel* (vanity, folly, and futility, or mechanical and compulsively repetitive behavior)...Laws are a propaedeutic for meaningful nonmechanical behavior which leads to purity and integrity. Indeed all actions – business transactions, hygienic measures, everything aimed at maintaining “physical health and vigor” – are properly seen as teleological, “in order that his soul may be upright” and that he “have a sound body with which to serve God.” The law teaches man to avoid routinization – even axiological neutrality is frowned upon – and strives to make everything conscious and purposive on a God-oriented universe: “Even when he sleeps and seeks repose to calm his mind and rest his body, so as not to fall sick and be incapacitated from serving God, his sleep is service to the Almighty.

21) ספר מורה הנבוכים חלק שלישי פרק מג

כן ראש השנה יום אחד מפני שהוא יום תשובה והערת בני אדם משכחתם, ומפני זה יתקע בו בשופר כמו שבארנו במשנה תורה, וכאלו הוא הצעה ופתיחה ליום הצום, כמו שהוא מפורסם בקבלת האומה מענין עשרת ימים שבין ראש השנה ויו"כ.

22) רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ז הלכה א

מיסודי הדת לידע שהאל מנבא את בני האדם, ואין הנבואה חלה אלא על חכם גדול בחכמה גבור במדותיו ולא יהא יצרו מתגבר עליו בדבר בעולם אלא הוא מתגבר בדעתו על יצרו תמיד והוא בעל דעה רחבה נכונה עד מאד, אדם שהוא ממולא בכל המדות האלו שלם בגופו כשיכנס לפרדס וימשך באותן הענינים הגדולים הרחוקים ותהיה לו דעה נכונה להבין ולהשיג והוא מתקדש והולך ופורש מדרכי כלל העם ההולכים במחשכי הזמן והולך ומזרז עצמו ומלמד נפשו שלא תהיה לו מחשבה כלל באחד מדברים בטלים ולא מהבלי הזמן ותחבולותיו אלא דעתו פנויה תמיד למעלה קשורה תחת הכסא להבין באותן הצורות הקדושות הטהורות ומסתכל בחכמתו של הקב"ה כולה מצורה ראשונה עד טבור הארץ ויודע מהן גדלו, מיד רוח הקודש שורה עליו, ובעת שתנוח עליו הרוח תתערב נפשו במעלת המלאכים הנקראים אישים ויהפך לאיש אחר ויבין בדעתו שאינו כמות שהיה אלא שנתעלה על מעלת שאר בני אדם החכמים כמו שנאמר בשאול והתנבית עמם ונהפכת לאיש אחר.

23) תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף יח עמוד ב

דרש ר' שמעון בן פזי: אשרי האיש אשר לא הלך - לטרטיאות ולקרקסאות של עובדי כוכבים, ובדרך חטאים לא עמד - זה שלא עמד בקנגיון, ובמושב לצים לא ישב - שלא ישב בתחבולות; שמא יאמר אדם: הואיל ולא הלכתי לטרטיאות ולקרקסאות ולא עמדתי בקנגיון אלך ואתגרה בשינה? ת"ל: ובתורתו יגהה יומם ולילה.

24) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ה עמוד א

אמר רבא ואיתימא רב חסדא: אם רואה אדם שיסורין באין עליו - יפשפש במעשיו, שנאמר +איכה ג'+ נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ה'; פשפש ולא מצא - יתלה בבטול תורה, שנאמר: +תהלים צ"ד'+ אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו. ואם תלה ולא מצא - בידוע שיסורין של אהבה הם, שנאמר: +משלי ג'+ כי את אשר יאהב ה' יוכיח.

25) שולחן ערוך אורח חיים סימן תקפג

סעיף ב

אוכלים ראש כבש לומר: נהיה לראש ולא לזנב, וזכר לאילו של יצחק. הגה: יש מדקדקים שלא לאכול אגוזים, שאגוז בגימטריא חטא, ועוד שהן מרבים כיחה וניעה ומבטלים התפלה (מהרי"ל). והולכין אל הנהר לומר פסוק: ותשליך במצולות ים כל חטאתינו וגומר (מיכה ז, יט) (מנהגים). וגם נוהגים <ג> שלא לישן ביום ראש השנה (ירושלמי), ומנהג נכון הוא.

26) ט"ז אורח חיים סימן תקפג

ס"ק ג

(ג) שלא לישן. - דאיתא בירושלמי מאן דדמיך בריש שתא דמיך מזלי:

27) דרשות ר"י אבן שועיב דרשה לראש השנה

והרמב"ם ז"ל כתב כי בתקיעת השופר יש רמז לדין כמו עורו ישנים מתרדמתכם. רוצה לומר כי השינה צריכה הערה, כמו שנ' אם יתקע שופר בעיר וגו'. ומכאן כתבו בירו' שאסור לאדם שישן בראש השנה כדאמרין התם הך בר נש דדמיך בריש שתא ועוסקין בדיניה לעיל שהוא מורה עצלה דכתיב מה לך נרדם.

28) רא"ש מסכת ראש השנה פרק ד

סימן יד

אמר לי רב כהן צדק מנהג בשתי ישיבות לומר תחנונים בהני עשרה יומי שבין ר"ה ליום הכפורים וכן אומר רב עמרם ורב האי מנהג לומר תחנונים בהני עשרה ימים בלחוד ושמעינן דמקצת אתרוותא קיימי מראש חודש אלול ואמרי דביה סליק משה להר פעם שלישית ונחת בלוחות שניות ביום הכפורים וכל המוסיף לבקש רחמים זכות הוא לו. להרי"ץ גיאיות ז"ל ואנן מנהגינו מהנך דקיימי מר"ח אלול.

29) טור אורח חיים

סימן תקפא

ויש מי שמרבין לומר סליחות ותחנונים מר"ח אלול ואילך לרב כהן צדק מנהג ב' ישיבות לומר סליחות ותחנונים בעשרת ימי תשובה וכן אמר רב עמרם בעשרת ימי תשובה משכימין לב"ה בכל יום ומתחיל ש"צ אשרי וקדיש ומתחיל תחנונים ומסיים ואנחנו לא נדע וקדיש ואמר רב האי מנהג לומר תחנונים בהנך עשרה ימים לחוד ושמענא דבמקצת אתרוותא קיימי מר"ח אלול ואמרי דביה סליק משה להר בפעם ג' ונחת בלוחות שניות בי"ה וכל המוסיף לבקש רחמים זכות הוא לו ואנו מנהגינו כהנך דקיימי מר"ח אלול ומנהג אשכנז כשחל ר"ה ביום ה' או בשבת אז מתחיל ביום ראשון שלפניו לעמוד באשמורת הבקר ואומרי' סליחות ותחנונים

אם רצונך לעבוד את ד' ולהעלות את עצמך מעלה, ולא תעמוד בשנת השבעים לחייך כביום הבר־מצוה שלך. עשה זאת איפא. בכל שנה עשה לך מטרה, צייר בעצמך, אם שמך ראובן למשל, איזה ראובן תהי' בשנה הבאה, מה יהיו השגותיו עבודתו מדותיו וכל תוכנו. והראובן הדמיוני יהי' לך למדה למדוד את עצמך בו, כמה חסר לך עוד להראובן הדמיוני, האם עבודתך ותקון מעשיך, של יום יום יספיקו להשלים את הראובן של השנה הבאה. ואם הגיעה שנה הבאה ומדדת את עצמך ולא הגעת אפילו לקרסולי הראובן של שנה החדשה, יהי' בעיניך שח"ו ח"ו לא הארכת ימים. כי רק הראובן אשר לפני שנה או אשר לפני עשר שנים חי, ולא הראובן של שנה זו. ואברהם זקן בא בימים, אברהם של היום, הי' של היום, ולא האברהם של אתמול.

31) **Mimini Mikhael, Rabbi Michael Rosensweig, page 103**

The Aseret Yemei Teshuvah provide an opportunity, and thus a responsibility, to reveal and display our authentic spiritual identities and personas. Failure to capitalize on the opportunity of introspection, repentance, and performance of mitzvot afforded by this period significantly jeopardizes the legitimacy, and certainly the ideal, of our broader halakhic posture throughout the year. It casts doubt on whether the balance indeed stems from insufficient religious passion and commitment to halakhic life. During this time period, we have the opportunity to demonstrate that that balance actually constitutes a maximalist, if complex, halakhic lifestyle, one that is immeasurably enriched by the opportunity and phenomenon of the Yamim Nora'im and the Aseret Yemei Teshuvah.

35) תלמוד בבלי מסכת יומא דף פו עמוד ב

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: גדולה תשובה שמארכת שנותיו של אדם, שנאמר +יחזקאל יח+ ובשוב רשע מרשעתו (חיו) +מסורת הש"ס: [הוא]+ יחיה.